

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Львівського національного медичного
університету імені Данила Галицького
академік НАМН України, професор

Зіменковський Б. С.

протокол № 9 від 22 березня 2022

ПРОГРАМА

**вступного іспиту з української мови
для іноземців та осіб без громадянства**

Львів – 2022

Пояснювальна записка

Програма вступного іспиту з української мови для іноземців та осіб без громадянства складається з трьох розділів:

- зміст мовної компетенції іноземних абітурієнтів з української мови;
- критерії оцінювання екзаменаційних завдань з української мови;
- структура екзаменаційного білета;
- література.

Матеріал у програмі підібраний з урахуванням цілей і завдань, які визначають загальний і професійно орієнтований рівні сформованості комунікативної компетенції іноземців та осіб без громадянства.

Іноземці та особи без громадянства повинні володіти такими основними видами мовленнєвої діяльності:

- читанням;
- аудіюванням;
- усним мовленням (монологічним, діалогічним);
- писемним мовленням.

У процесі іспиту з УМІ іноземець та особа без громадянства повинні продемонструвати розуміння викладеної у тексті інформації й уміти детально чи узагальнено передати основний його зміст.

Під час аудіювання іноземець та особа без громадянства повинні розуміти прослуханий текст й уміти використовувати текстову інформацію відповідно до поставлених завдань.

У репродуктивному усному мовленні іноземець та особа без громадянства повинні вміти відтворити прочитаний чи прослуханий текст послідовно та в адекватній формі; у продуктивному мовленні – вміти створювати власний текст, дотримуючись норм сучасної української літературної мови; в діалогічному мовленні – вміти проводити діалог-бесіду.

У писемному мовленні іноземець та особа без громадянства повинні уміти відтворювати текст, використовуючи адекватні мовні засоби й дотримуючись логічності у викладенні матеріалу.

Задовільний рівень володіння зазначеними видами комунікативної діяльності дозволяє іноземцю або особі без громадянства навчатися у вищих навчальних закладах та коледжах України різного рівня акредитації.

Зміст мовної компетенції іноземних абітурієнтів з української мови

Для успішного складання вступного іспиту з української мови (УМ) іноземець та особа без громадянства повинні орієнтуватися на такі вимоги до рівня володіння основними видами мовленнєвої діяльності:

1. Читання

Розуміти під час читання про себе і вголос як основний зміст тексту, так і його деталі, окремі факти, зв'язки між ними.

Для проведення іспиту пропонуються адаптовані тексти описового й оповідного характеру, а також неадаптовані наукові й науково-популярні тексти із загальноосвітніх дисциплін.

Рівень сформованості навичок та умінь читання визначається здатністю використовувати різноманітні стратегії в залежності від комунікативної установки (питальна, розповідна, спонукальна, оклична, заперечна перелічувальна інтонація тощо).

2. Аудіювання

Розуміти на слух як основний зміст тексту, так і його деталі, окремі факти, зв'язки між ними в монологічному, діалогічному й діалого-монологічному висловлюваннях.

Для іспиту пропонуються тексти-монологи, пояснювального типу з елементами опису й адаптовані тексти-повідомлення на медичну тематику.

Ступінь розуміння прослуханого тексту з'ясовується за допомогою відповідей на поставлені запитання, а також усного відтворення одержаної інформації.

3. Усне мовлення

А. Монологічне

Усно відтворити зміст прочитаного або прослуханого тексту, дати йому оцінку, зробити висновки, узагальнити отриману інформацію. Скласти власне повідомлення на запропоновану тему.

Перелік тематичних ситуацій

1. Моя біографія.
2. Розповідь про себе.
3. Моя сім'я.
4. Мій друг (подруга).
5. Моя рідна країна.
6. Погода моєї рідної країни.
7. Столиця моєї рідної країни.
8. Цікаві місця моєї рідної країни.
9. Звичаї, традиції і свята моєї рідної країни.

10. Моє улюблене свято.
11. Подарунки. Як я вибираю подарунки?
12. Подорожі. Мої улюблені міста.
13. Що мені відомо про Україну?
14. Моє рідне місто.
15. Відомі люди моєї рідної країни.
16. Мої шкільні роки.
17. Пори року. Явища природи.
18. Спорт у житті людини. Види спорту.
19. Мій улюблений вид спорту.
20. Мій улюблений спортсмен.
21. Мій улюблений фільм.
22. Книги в житті людини. Моя улюблена книга.
23. Інтернет в житті сучасної людини.
24. Телебачення в житті сучасної людини.
25. Професії. Моя майбутня професія.
26. Чому я вирішив стати лікарем?
27. Мої плани на майбутнє.
28. Моє хобі.
29. Як я проводжу свій вільний час?
30. Мої найяскравіші спогади дитинства.
31. Дружба в моєму житті. Спілкування з друзями.
32. Людина і природа. Екологія та навколишнє середовище.
33. Що для мене найважливіше в житті?
34. Подорожі. Чому люди подорожують?
35. Мій робочий день. Режим дня.
36. Мій вихідний день.
37. Що я їм протягом дня? (Сніданок, обід, вечеря).
38. У ресторані. В кафе.
39. Як я святкую свій день народження.
40. Як я проводжу мої літні канікули.

Б. Діалогічне

Брати участь у діалозі на навчально-побутову й наукову теми, використовуючи різні типи діалогу: діалог-розпитування, діалог-обмін думками, діалог-обмін враженнями, діалог-бесіда.

Для визначення рівня володіння усним діалогічним мовленням пропонуються наступні теми:

– **У деканаті:** привітатися; надати коротку інформацію про себе; пояснити мету відвідин; написати заяву з проханням; попросити довідку для посольства; розповісти про особисті проблеми; подякувати; попроситися.

– **На вулиці:** спитатися про місцезнаходження потрібного об'єкта; пояснити таксисту чи водієві автобуса маршрут (мету) поїздки;

орієнтуватися в назвах вулиць і площ, рекламних проспектах, вказівниках, оголошеннях.

– **У транспорті:** спитатися про правила оплати та вартість проїзду в громадському транспорті; звернутися до пасажирів з проханням передати квиток на компостер; розуміти на слух оголошення зупинок; з'ясувати, коли буде бажана зупинка; звернутися з проханням пропустити до виходу.

– **У бібліотеці:** привітатися; показати працівникові бібліотеки свій читацький квиток; попросити потрібний підручник (книгу, періодичне видання); розуміти на слух прохання бібліотекаря поставити дату й розписатися в формулярі підручника (книги, періодичного видання); подякувати; попроситися.

– **У поліклініці (у медпункті, в аптеці):** а) У реєстратурі: знайти та прочитати напис «Реєстратура»; звернутися в реєстратуру; отримати талон до лікаря; попросити медичну карту. б) На прийомі в лікаря: привітатися; пояснити, що турбує; повідомити про наявність хронічних захворювань, алергічних реакцій, пережитих операцій; розуміти прохання («команди») лікаря при огляді; розуміти пояснення лікаря про прийом призначених ліків, які слід купити в аптеці; подякувати; попроситися; купити ліки в аптеці.

– **У магазині (у кав'ярні, в їдальні, на ринку):** вміти звернутися до продавця з питанням про наявність того чи іншого товару (продукту); дізнатися про вартість; попросити необхідний товар (продукт); дізнатися вагу, кількість товару (продукту); розрахуватися; подякувати.

– **У банку:** знайти потрібне віконце для отримання інформації; дізнатися, як відкрити рахунок; дізнатися, чи прийшли на рахунок гроші; заповнити бланк; зрозуміти пояснення оператора; отримати гроші в банкоматі; подякувати за отриману інформацію.

– **У касі вокзалу (аеропорту):** вміти читати інформацію про рейси, час відправлення та прибуття поїзда (автобуса), прильоту чи відльоту літака; вміти замовити й купити квиток; з'ясувати можливість повернення квитка в касу; розуміти правила оформлення документів при виїзді (вильоті) та прибутті до місця призначення; розуміти на слух оголошення по радіо.

– **У театрі (кінотеатрі):** читати афіші; спитатися в касі про наявність квитка на спектакль (сеанс); попросити квиток в потрібний ряд чи секцію залу (партер, балкон); розуміти питання й відповіді касира; перевірити точність інформації, вказаної на квитку; подякувати.

– **У гостях:** уміти привітатися, познайомитися; надати необхідну інформацію про себе незнайомим людям; виразити своє схвалення щодо інтер'єру помешкання, зовнішнього вигляду господарів, запропонованих

страв чи напоїв; уміти підтримувати бесіду з господарями та іншими гостями; подякувати за гостинність.

Рівень сформованості навичок та умінь усного мовлення визначається здатністю створити власне висловлювання на запропоновану тему; вмінням вирішувати стандартні ситуації соціально-побутової сфери спілкування.

4. Писемне мовлення

Записати (законспектувати) зміст повідомлення, яке сприймається на слух, дотримуючись норм сучасної української літературної мови.

Перелік питань з української мови

1. Звуки мови. Голосні і приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінкі і глухі. Подовжені звуки. Букви й інші графічні засоби. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв **я, ю, є, ї, щ** та буквосполучень **дз, дзь, дж**.
2. Найпоширеніші чергування голосних і приголосних звуків.
3. Ненаголошені голосні, їх вимова і позначення на письмі. Вимова приголосних звуків, позначення їх на письмі.
4. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних.
5. Правила вживання апострофа, м'якого знака. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків.
6. Правопис прізвищ і географічних назв. Велика літера у власних назвах.
7. Написання слів іншомовного походження. Апостроф і м'який знак у словах іншомовного походження.
8. Спільнокореневі слова і форми слова. Основа слова і закінчення змінних слів. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.
9. Словотворення і словозміна. Основні способи словотворення в українській мові. Перехід слів з однієї частини мови в іншу. Зміни приголосних при творенні слів.
10. Поняття про лексику. Лексичне значення слова. Однозначні і багатозначні слова. Пряме і переносне значення слів. Синоніми, антоніми, омоніми.
11. Загальноживані слова. Діалектні та професійні слова.
12. Поняття про самостійні та службові частини мови.
13. Іменник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники назви істот і неістот, загальні і власні назви.
14. Рід, число, відмінки іменників. Родова диференціація іншомовних іменників та аббревіатур.
15. Прикметник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
16. Якісні, відносні та присвійні прикметники.
17. Числівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (на означення цілих чисел, дробових та збірних) і порядкові. Числівники прості і складені.

18. Відмінювання кількісних і порядкових числівників. Зв'язок кількісних числівників з іменниками.
19. Займенник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників.
20. Дієслово як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
21. Поділ дієслів на дієвідміни. Визначення дієвідміни дієслова за його неозначеною формою. Правопис особових закінчень дієслів.
22. Дієприкметник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні і пасивні дієприкметники, їх творення.
23. Дієприслівник як особлива форма дієслова: загальне значення, морфологічні ознаки і синтаксична роль.
24. Прислівник як частина мови: загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників, способи їх творення.
25. Прийменник як службова частина мови. Непохідні й похідні прийменники. Правопис прийменників разом, окремо і через дефіс.
26. Сполучник як службова частина мови. Сполучники сурядності і підрядності.
27. Словосполучення. Будова і типи словосполучень за способом вираження головного слова. Типи зв'язку слів у словосполученнях: узгодження, керування, прилягання.
28. Просте речення. Види речень за метою висловлювання: розповідні, питальні, спонукальні. Окличні речення.
29. Підмет, способи його вираження.
30. Присудок, присудок простий і складений.
31. Додаток прямий, непрямий.
32. Означення узгоджене, неузгоджене.
33. Обставина, поділ обставин за значенням, способи їх вираження.
34. Тире між підметом і присудком, а також на місці пропущеного члена речення.
35. Речення двоскладні й односкладні. Різновиди односкладних речень. Повні і неповні речення.
36. Складне речення, його типи. Складносурядне сполучникове речення.
37. Складнопідрядне речення із сполучниками і сполучними словами. Основні види підрядних речень.
38. Розділові знаки в складносурядному і складнопідрядному реченнях.
39. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.
40. Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку. Розділові знаки у складних реченнях з різними видами зв'язку.
41. Пряма й непряма мова. Діалог. Розділові знаки при прямій мові, цитуванні, діалозі.
42. Поняття про спілкування і мовлення. Етика спілкування й етикет.
43. Усна і писемна форми українського літературного мовлення.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

1. Лексико-граматичні тестові завдання.
2. Коментар заданої тематичної ситуації.

Перше завдання дає змогу продемонструвати рівень сформованості лексичної та граматичної компетенції вступників.

Друге завдання дає змогу вступнику у певному обсязі розкрити одну із запропонованих тем, продемонструвати логічно побудовані висловлювання, які стануть свідченням про рівень володіння українською мовою

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ екзаменаційної роботи з української мови

Кожен экзаменаційний білет складається з 16 тестових завдань (I) та 1 письмового питання (монологічне висловлювання на задану тему) (II). Оцінювання знань абітурієнтів здійснюється за 100-бальною шкалою.

Критерії оцінювання тестових завдання I (1 – 16)

5 балів	–	відповідь правильна
0 балів	–	відповідь неправильна

Критерії оцінювання завдання II (1)

20 балів	–	розгорнута відповідь на поставлене питання, або відповідь з несуттєвими помилками, великий словниковий запас, використання складних конструкцій
15 балів	–	коротка відповідь на поставлене питання, або відповідь з деякими помилками, достатній словниковий запас
10 балів	–	коротка відповідь на поставлене питання, або відповідь з суттєвими граматичними помилками, достатній словниковий запас
5 балів	–	коротка відповідь на поставлене питання, або відповідь з суттєвими помилками, слабкий словниковий запас
0 балів	–	відповідь відсутня

Література

Основна

1. Бахтіярова Х.Ш., Лукашевич С.С., Майданюк І.З., Легень М.П., Петухов С.В. Українська мова. Практичний курс для іноземців: Посібник для слухачів підготовчих відділень і факультетів. – Тернопіль : Укрмедкнига, 1999. – 320 с.
2. Вальченко І. В. Ласкаво просимо! : навч. посібник з української мови для іноземних студентів : у 2-х ч. / І. В. Вальченко, Я. М. Прилуцька; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х. : ХНАМГ, 2011. – Частина 1. – 386 с.
3. Фесенко С.Г. Вивчаємо українську мову. Універсальний посібник. – Донецьк : ТОВ ВКФ «БАО», 2007. – 288 с.
4. Фролова Т.Д. Українська за 26 днів: Українська для тих, хто її не вивчав: Навч. посіб. – К. : Видавництво А. С. К., 2004. – 304 с. – (Вивчай сам).

Додаткова

1. Вінницька В.М., Плющ Н.П. Українська мова. Практичний курс граматики для студентів-іноземців. – К. : Правда Ярославичів, – 1997. – 243 с.
2. Лисенко Н.О., Кривко Р.М., Світлична Є.І., Цапко Т.П. Українська мова для іноземців. Навчальний посібник. – К. : «Центр учбової літератури», 2010. – 239 с.
3. Чистякова А.Б., Селіванова Л.І., Лагута Т.М. Українська мова для іноземців: Підручник для іноземних студентів вищих навчальних закладів. – Х. : Вид-во ХНУ, 2006. – 524 с.

Словники

1. Новий тлумачний словник української мови: В 4 Т. – К. : Аконіт, 1998.
2. Словник іншомовних слів / Під. ред. О.С. Мельничука. – К. : Головна редакція української радянської енциклопедії, 1977. – 776 с.
3. Філіп'юк Теофіл, Федорів Ярема-Роман, Скорейко Наталія. Російсько-український медичний словник. – Львів : Видавництво «Світ», – 2002. – 196 с.